

167

U S T A W A

z dnia 22 kwietnia 1959 r.

o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i osiedlach.

Art. 1. Rady narodowe miast i osiedli czuwają nad utrzymaniem na ich terenie czystości i porządku i zapewniają ściśle przestrzeganie obowiązujących w tej mierze przepisów.

Art. 2. 1. Nieczystościami w rozumieniu niniejszej ustawy są odpadki domowe, zmiotki uliczne, wydaliny ludzkie i zwierzęce oraz ścieki miejskie i wody opadowe na ulicach, placach i innych miejscach przeznaczonych do publicznego użytku.

2. Przez ścieki miejskie rozumie się ścieki spływające do miejskich urządzeń kanalizacyjnych, odprowadzających nieczystości płynne do wód powierzchniowych lub do ziemi.

3. Sposób postępowania z odpadkami powstającymi w wyniku działalności produkcyjnej (np. przemysłowej, budowlanej), zepsutymi artykułami żywnościowymi i użytkowymi nie pochodzącymi z gospodarstw domowych oraz ze szlaką i popiołem z kotłowni centralnego ogrzewania normują przepisy szczególne, a w razie ich braku — przepisy wydane przez wojewódzkie rady narodowe (rady narodowe miast wyłączonych z województw)

Art. 3. 1. Właściwe organy administracji prezydentów rad narodowych miast i osiedli powinny:

- 1) zapewnić usuwanie i unieszkodliwianie nieczystości w sposób chroniący glebę, wodę i powietrze od zanieczyszczenia,
- 2) zapewnić budowę i prawidłową eksploatację ogólnomiejskich urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków miejskich,
- 3) ustalać lokalizację budowy urządzeń do unieszkodliwiania nieczystości,
- 4) ustalać warunki i częstotliwość usuwania nieczystości z nieruchomości i dróg miejskich,

5) ustalać rodzaje urządzeń przeznaczonych do gromadzenia nieczystości na terenie nieruchomości oraz na ulicach i placach miejskich i zasady rozmieszczania tych urządzeń.

2. Plany urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków oraz projekty i plany organizacji usuwania i unieszkodliwiania nieczystości powinny być sporządzane zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a w razie jego braku, w oparciu o zamierzenia planowanej zabudowy miasta (osiedla).

3. Projekty budowy lub przebudowy urządzeń przeznaczonych do gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości wymagają przed ich zatwierdzeniem uzgodnienia z właściwymi organami gospodarki komunalnej prezydentów rad narodowych miast i osiedli oraz organami państwowej inspekcji sanitarnej; projekty budowy lub przebudowy oczyszczalni ścieków wymagają ponadto uprzedniego zaspiniowania przez właściwe organy gospodarki wodnej.

Art. 4. 1. Utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości jest obowiązkiem osób i jednostek sprawujących jej zarząd.

2. Obowiązek określony w ust. 1 obejmuje:

- 1) zmiatanie, zbieranie, gromadzenie i usuwanie nieczystości w przeznaczonych do tego urządzeniach:
 - a) z części zabudowań przeznaczonych do wspólnego użytku mieszkańców i z powierzchni pomiędzy zabudowaniami,
 - b) z terenów nie zabudowanych,
 - c) wzdłuż nieruchomości — z chodników i połowy szerokości jezdni, jeżeli zaś nieruchomość przylega do placu publicznego — z 5-metrowego pasa wzdłuż chodnika;

- 2) wyposażenie nieruchomości w urządzenia do gromadzenia nieczystości służące do wspólnego użytku ogółu mieszkańców nieruchomości;
- 3) skrapianie wodą chodnika i jezdni do połowy jej szerokości względnie 5-metrowego pasa przyległego placu publicznego przed zamiataniem i polewanie wodą w porze letniej;
- 4) oczyszczanie ze śniegu, błota i lodu chodnika i jezdni do połowy jej szerokości względnie 5-metrowego pasa przyległego placu publicznego i stosowanie środków do usuwania go: edzi i ślizgawicy;
- 5) wywóz nieczystości do miejsc na ten cel przeznaczonych lub usuwanie nieczystości w inny sposób odpowiadający wymaganiom sanitarnym;
- 6) unieszkodliwianie nieczystości zawierających składniki niebezpieczne dla zdrowia i życia ludzi i zwierząt.

3. Zarządcy zakładów handlowych, gastronomicznych usługowych itp. mają obowiązek usuwania nieczystości i utrzymania porządku także na zewnątrz zakładu w najbliższym jego otoczeniu, a w szczególności przed wejściem do zakładu i na jego zapleczu, na powierzchni ustalonej z zarządem budynku.

4. Usuwanie nieczystości i utrzymanie porządku na części ulic wzdłuż nieruchomości zajmowanych na cele niemieszkalne oraz stanowiących teren budowy w zakresie określonym w ust. 2 należy do obowiązków osób i jednostek sprawujących zarząd nieruchomości względnie kierowników budowy.

5. Usuwanie nieczystości i utrzymanie porządku na części dróg i terenów nie objętych obowiązkami określonymi w ust. 1—4 należy do właściwych organów prezydium rady narodowej miasta lub osiedla.

Art. 5. 1. W miejscowościach, w których utworzono komunalne przedsiębiorstwa (zakłady) oczyszczania, należeć będzie do nich wykonywanie obowiązków określonych w art. 4 ust. 5 oraz odpłatne wykonywanie obowiązków określonych w art. 4 ust. 2 pkt 5.

2. Prezydium rad narodowych miast i osiedli mogą przekazać na obszarze miasta (osiedla) lub jego części komunalnym przedsiębiorstwom (zakładom) oczyszczania uprawnienie do wyłącznego odpłatnego wykonywania wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt 2, 5 i 6 obowiązków osób i jednostek sprawujących zarząd nieruchomości.

3. Prezydium rady narodowej miasta lub osiedla może upoważnić do wykonywania zadań określonych w ust. 1 i 2 przedsiębiorstwa spółdzielcze lub osoby fizyczne na warunkach określonych przez to prezydium.

4. Usuwanie nieczystości z terenów zajmowanych przez wojsko należy do organów wojskowych, które określą sposób usuwania nieczystości w porozumieniu z właściwym organem administracji prezydium rady narodowej miasta lub osiedla.

5. Sposób usuwania nieczystości z zakładów lecznictwa zamkniętego (szpitale, prewentoria, sanatoria itp.) określi Minister Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Komunalnej.

6. Sposób usuwania nieczystości z terenów kolejowych określi Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Komunalnej.

Art. 6. 1. Odpowiedzialność za wykonywanie czynności określonych w art. 4 ponoszą osoby sprawujące zarząd nieruchomości, dozorczy domów lub inne osoby, które w drodze umowy z zarządem nieruchomości podjęły się wykonywania tych czynności albo też pracownicy jednostek sprawujących zarząd nieruchomości, którym powierzono wykonywanie tych czynności.

2. Odpowiedzialność za sprawowanie należytego nadzoru nad wykonywaniem obowiązków dozorców domów lub osób, które podjęły się wykonywania lub którym powierzono wykonywanie czynności wymienionych w ust. 1, ponoszą osoby sprawujące zarząd nieruchomości.

3. Odpowiedzialność za należyte wykonywanie obowiązków przedsiębiorstw i jednostek określonych w art. 5 ponoszą osoby wyznaczone do wykonywania określonych czynności, a za brak nadzoru kierownicy tych jednostek.

4. Minister Gospodarki Komunalnej określi w drodze rozporządzenia zakres obowiązków dozorców domów (bloków, kolonii) oraz osób, które stosownie do przepisów niniejszej ustawy lub na podstawie innych przepisów mają obowiązek utrzymania porządku i czystości; zakres obowiązków tych osób co do utrzymania czystości Minister Gospodarki Komunalnej określi w porozumieniu z Ministrem Zdrowia.

Art. 7. 1. Ministrowie Gospodarki Komunalnej oraz Żeglugi i Gospodarki Wodnej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia określą w drodze rozporządzenia, jakim warunkom powinny odpowiadać ścieki odprowadzane do miejskich urządzeń kanalizacyjnych.

2. Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej w porozumieniu z Ministrami Zdrowia, Rolnictwa oraz Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego określi w drodze rozporządzenia, jakim warunkom powinny odpowiadać ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych i do ziemi na terenie miast, osiedli i gromad.

3. Zakłady przemysłowe i inne zakłady odprowadzające ścieki spływające do kanalizacji miejskiej albo bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi mają obowiązek założenia i utrzymywania w należyłym stanie oczyszczalni ścieków i innych urządzeń zabezpieczających wody powierzchniowe i glebę przed szkodliwym zanieczyszczeniem tymi ściekami.

Art. 8. Rada narodowa miasta lub osiedla może nałożyć na właścicieli i użytkowników nieruchomości już zabudowanych obowiązek podłączenia ich nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej, biegnącej wzdłuż ulicy, przy której nieruchomość jest położona.

Art. 9. Na obszarze miast i osiedli powinny być budowane w dostatecznej liczbie ustępy publiczne. W miejscowościach skanalizowanych ustępy powinny być połączone z siecią kanalizacyjną.

Art. 10. Minister Gospodarki Komunalnej w porozumieniu z Ministrami Żeglugi i Gospodarki Wodnej i Zdrowia oraz z Prezesem Komitetu do Spraw Urbanistyki i Architektury określi w drodze rozporządzenia warunki, jakim powinny odpowiadać urządzenia do gromadzenia, usuwania lub unieszkodliwiania nieczystości, i sposób korzystania z tych urządzeń.

Art. 11. 1. Minister Gospodarki Komunalnej określi w drodze rozporządzenia obowiązki osób i jednostek sprawujących zarząd budynków mieszkalnych oraz obowiązki najemców lokali w zakresie postępowania z odpadkami użytkowymi pochodzącymi z tych budynków mieszkalnych.

2. Prezydium rad narodowych miast i osiedli w granicach obowiązków, o których mowa w ust. 1, wydadzą szczegółowe instrukcje dostosowane do miejscowych warunków.

Art. 12. 1. Wojewódzkie rady narodowe mogą określić przy uwzględnieniu potrzeb i warunków miejscowych, w jakim zakresie przepisy niniejszej ustawy mają być stosowane na terenie gromad.

2. Uchwały wojewódzkich rad narodowych w sprawach wymienionych w ust. 1 ogłaszane są w dziennikach urzędowych tych rad.

Art. 13. Kto wykracza:

- 1) przeciw przepisom art. 4 ust. 1—4 i art. 6 ust. 1, 2 i 3 albo przeciw przepisom wydanym na podstawie art. 6 ust. 4, art. 10 i art. 11 ust. 1 — podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 4.500 zł,
- 2) przeciw przepisom wydanym na podstawie art. 7 — podlega karze grzywny do 4.500 zł.

Art. 14. Kto:

- 1) zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca przeznaczone do użytku powszechnego, jak ulice, place, ogrody, zieleńce

itp. albo miejsca w części zabudowań przeznaczonych do wspólnego użytku i na terenach nie zabudowanych pomiędzy budynkami,

- 2) uszkadza urządzenia przeznaczone do utrzymania czystości,
- 3) niszczy lub uszkadza roślinność albo depcze trawę w parkach, ogrodach i zielenicach przeznaczonych do użytku powszechnego — podlega karze grzywny od 50 zł do 3.000 zł, o ile czyn nie jest zagrożony karą surowszą w innych przepisach.

Art. 15. Orzekanie w sprawach o wykroczenie określone w art. 13 i art. 14 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym. Kolegia karno-administracyjne wymierzają w sprawach wymienionych w art. 13 pkt 1 również karę aresztu.

Art. 16. Dwukrotne skazanie z art. 13 pkt 1 w ciągu jednego roku może stanowić podstawę do rozwiązania stosunku pracy z dozorcą domu ze skutkiem natychmiastowym, bez obowiązku dostarczenia mieszkania zastępczego, co nie wy-

klucza możliwości rozwiązania umowy z innych prawem przewidzianych przyczyn.

Art. 17. W dekrete z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. Nr 23, poz. 93) w art. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) mogące wywołać poważne zakłócenia gospodarki narodowej, w szczególności w komunikacji miejskiej na skutek nadmiernych opadów śnieżnych,“.

Art. 18. 1. Traci moc rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o usuwaniu nieczystości i wód opadowych (Dz. U. z 1939 r. Nr 90, poz. 581).

2. Do czasu wydania przepisów na podstawie art. 2 ust. 3, art. 5 ust. 4, 5, 6, art. 6 ust. 4, art. 7 ust. 1 i 2, art. 10, art. 11 i art. 12 niniejszej ustawy — pozostają w mocy dotychczasowe przepisy.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*